

TELEGRAFUL ROMÂN.

Nr. 62. ANULU XI.

Sabiu 23 Iuliu, 1863.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi si Duminica. — Prenuntatiunea se face in Sabiu la expeditura toiei; pe afara la c. r. poste, cu hani gata, prin scriitori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an 8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru prime, si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratelu se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia rejietire cu 3 1/2 cr. v.

Anunciu.

Presidiulu Asociatiunei transilvane pentru literatur a româna si cultur a poporulu român, dupa cointelegerea avuta cu Comitulu Asociatiunei, in sedinti a de astadi a aflatu cu cale, a defige diu a adunarei generale din acestu anu pre 26 August (7 Septembre) la Blasiu, dupa program a publicata in nr. 39 alu Telegrafulu român.

Ceace prin aceste se aduce la cunoscenti a publica *)

Sabiu in (22 Iuliu/4 August) 1863.

Dela presidiulu Asociatiunei transilvane.

Voci din Vienn a asupr a deputatiloru magiari.

(Continuare si capetu).

Interessulu tuturor Austriaciloru pentru diet a transilvane e prea viu, ca sa nu se ocupe cu deosebire foile viennese de ea in modulu celu mai distinsu.

„Const. Östr. Zeitg“ procede de la profetia politica, ce o numesce esperimentu periculosu, de ore ce nu se realizeza totdeuna, precum nu s'au realizatu d. e. acceptarile in privinti a dietei transilvane, apoi trecendu la mai specialu dice, ca se acceptau controverse, lupte si jocuri de intriga din partea Magiariloru, in sa din tote aceste nu vedemu nimic, pentruca Magiarii n'au venit la dieta. Aceasta procedere o numesce fara tactu si istetime, parasindu ei drumulu celu facutu si luandu-se pe o carare, pe carea trebuie sa se infunde intr'unu sacu. Partid a magiara, dice, a luat parte la comiteele electorale, a datu si a priimitu alegerile, au agitu si lucratu cu tote manile pentru castigarea a catu de multi deputati, si cu tote acestea n'au reusitu in maiortate. Alesii au priimitu mandatele, au alergatu la Sabiu, dar ajungendu acolo nu mergu in dieta, ci tinu conferintie preste conferintie intr'o ospetaria si nu se arata, decatu numai—la prandiu la Gubernatorulu. Aceast'a, dice numit a foia, nu numai ca nu documenteaza intieptiune de statu, ci porta totu caracterulu de nematuritate si de necapacitate politica. Deputatii magiari venira la Sabiu cu deplin a resolutetia de a merge in dieta, in sa atat a fora de inspirati de partid a „határozatt“—istica din Pest a incatu se re'ntorsera asiá dicendu de-la pragulu salei.

Ce e dreptu, continua diurnalulu numitu, e lucru forte strainu, ca barbati precum suntu contele Mikó, Br. Kemény seau consiliarulu e. r. intimu Episcopulu Haynald sa fia trasi de persone ca d. Tisza, care a datu pre putine probe de a fi barbatu mare. Arhierienu, barbatulu, care prin gratia Maiestei Sele fu inaltiatu dela simplu capelanu campestru la demnitatea episcopala, se pote ore sa merga pe aceeaasi cale cu capulu unei partide neloiale? S'aru pare cu nepotintia, de n'amu sci, ca si Episcopulu Haynald se afla intre ablegatii renitenti, si noi nu cuprindemu, cum se potriveste cu simtiomintele loialitaii si ale omagiului, ca consiliari intimi sa priimeasca si sa accepte chiamarea la dieta din manile Maiestatei Sele, dar' in urma intr'atata sa o nepretuiasca, incatu fiind la locul adunarei sa nu fia de fatia nici la actulu celu solenelu alu deschiderei dietei, ci in locu de aceast'a sa participe la conferintie intr'o casa privata.

Mai departe crede „Const. Östr. Ztg.“, ca Magiarii vedindu ca pe langa tote mediile intrebuintiate au remasu in minoritate mai ca unulu la doi, s'au descuragiatu de a

intrá in focu, dar le imputa lips'a de consecuintia si de cavalerismu, care trebuie sa se arete nu numai la triumfe, ci si la pierderi. — Acea impregiurare fictiva, ca in rescriptulu regescu de deschidere nu s'au intaritu diplom'a Leopoldina, o numesce „Const. Östr. Ztg“ comedia dupa perdele, de ore ce si nainte de cetirea acestui rescriptu n'au fostu in adunare, si de ore ce chiaru datorinti a loru era ca sa conlucre la aducerea unei diplome none pe has'a referintieloru de fatia. — In fine spera diuariulu amintitu, ca neparticiparea Magiariloru nu va fi pedeca, ca in locul loru se voru alege deputati noi, si ea diet a va procede pe calea sea legala.

Totu „Const. Östr. Ztg“ aduce intr'unu numeru mai nou unu articulu suprascrisu: „Respunsu la trei consiliari intimi“, in care pune accentu deosebitu pe modulu, cum s'a priimitu decatra Maiestatea Sea Imperatulu procederea cea mai noua a celoru trei corifei ai paridei magiare din diet a transilvane, si dice intre altele: „Ori ce representatiune seau pasu colectivu alu celoru trei consiliari intimi: Eppulu Haynald, Baronulu Kemény si Contele Mikó se refusa, si cei doi mireni, inca fia-care deosebitu, priimira voia a se infatisia inuaintea Monarchulu, de si numai ca persone private; dar Episcopulu Haynald nici aceasta favorenu i se facu; ba Arhierienu acest'a fi celu celu d'antain, a carui denumire de regalistu s'a proclamatu in diet a transilvane ca aspirata. Intru aceast'a se arata deplin a disgratia a Monarchulu catra barbatulu, care e datoriu Imperatulu si Regelui seu cu atat a multiamita si carui a in procederea ablegatiloru renitenti din Sabiu i se computa o rola insemnata. Dar totu deodata se arata intru acesi a si tota seriozitatea Monarchulu, de a efeptu promissiunea solenela, ca va apera si scuti constitutiunea data incontr'a ori cui, baremu si a unui a dintre cei mai innalti demnitari ai bisericeii seau ai statulu. Intre clerulu din Austri a (Vorb'a e de celu rom. cat. Red.) si intre capii lui constitutiunea din Februaru au aflatu pana acumu inimici puternici. Nu numai dincolo, ei si dincece de Iait a cati Archiepiscopi nu numai au simpatisatu cu contrarii lui 26 Febr., ci au si aretatu aceste simpatii prin atatea acte si au incuragiatu intentionile contrariloru! Neplacerea, ce se descopere acumu de pe tronul unui Episcopu pana acumu multu favoritu, unui Episcopu eminente prin spiritulu si talentu, pentruca cerca a impedece desvoltarea si realizarea vietiei constitutiunale, pote fi o admonitiune si unu documentu, ca astfelu de intentiuni si tendintie tragu dupa sine deplin a neplacere a Principelui, caruia si Episcopii si Prelatii suntu datori a-i tine si pas'ra credinti a, pentru a carui fericire suntu indatorati a se roga si a conlucre.

Episcopulu Haynald adeveratu ca nu e nascutu transilvanu si ca ungaresu pote ca si-a tinutu de datorintia a da valore si dincolo de Muntele regescu tendintieloru dietei ungare din 1861; dar' apoi nu trebuia sa priimeasca chiamarea de regalistu, si e unu fenomenu curiosu a vede pre unu omu servindu unu servitiu domnediescu solenelu si cerendu binecaventarea cerului asupr'a unei adunari si a prosperitaii ei, ear dupa cateva zile a ceti subscripsiunea aceluasi omu in fruntea unui actu, incare aceeaasi adunare se desemna a fi o vatemare a constitutiunei, va sa dica o ilegalitate.

Dupa-ce espune acestu diuaru, ca Magiarii cercara a face coalitiuni cu Sasii si Romanii, s. a., dice, ca si intro ablegatii magiari multu tempu nu s'a potutu efeptu solidaritatea, ce o pretinsera foile ungaresei, si incheia asiá:

*) Celelalte diurnale inea suntu potite a priimi in colonele loru acestu anunciu.

Multu tempu se revoltă simtiulu celu sanatosu alu multor'a in contr'a reintôrcerei ceii copilaresci, dupace mersesera asiá departe. Multi voiau sa depuna apromissiunea si sa consulte impreuna pâna la propositiunea a patr'a privitoare la tramiterea in senatulu imperialu; altii voiau sa remâna inca si mai departe in dieta. Consolidarea urmâ numai dupa multe incordări din partea conducatorilor; referintiele sociale si natiunale ale partidei dusera aci o rola momentôsa, si asiá dara au doveditu acesti magnati, ca ei suntu resoluti a-si sustinê privilegiulu, dupa care numai ei si opiniunea loru suntu in dreptu, si cârora trebuie sa se supuna majoritatea dintiera, câci aceea e numai misera contribuens plebs!—

„Ostdeutsche Post“ inca scrie cu assemenea interessu si in acelasi spiritu despre acestu obieptu, aducendu si nisce scurte notitie speciale asupra celoru trei capi ai partidei magiare: Haynald, — Kemény—Mikó, care se si reprodusera de unele foi patriotice. Noi credemu, ca vomu face servitiu mai bunu, luându-le simplu la cunoscintia. —

„Botschafter“ dice, ca declaratiunea colectiva, ce o dedura membrii dietali magiari presidiulu dietei, se distinge de câtra alte acte de felulu acest'a prin tonu mai modestu si mai prudente, care, dupa elu, provine din solidaritatea Românilor si Sasiloru din dieta.

Dar se mai deosebesce inca, dice, actulu acest'a si prin alta insusitate ne'ndatinata de altmintrea la Magiari, adica prin ipocrisia (fatiari'a) politica, prin carea cêrca ei a acoperi adeveratele motive, ce-i retinu de-la intrarea in dieta, si-i face a pune in loculu loru altele false. Ei adica, acest'a e pe scurtu cursulu ideiloru lui „Botschafter“, nu se provôca nici la art. XI din anulu 1791 nici la 1848, ci le 'ncungiura cu mare grija amendoua, si dîcu numai, ca aru pecatui „incontr'a legiloru patriei loru“, déca s. s. l. Si ôre pentru-ce nu voru fi amintindu nici 1791, nici 1848? Fara indoiéla pentru a-aceea, câci ambele prostitue pre Magiarii cá pre nisce suprematisatori: si adica la a. 1791, fura refutate din dieta cererile si rogamintile Românilor, poporulu acest'a fu respinsu in desvoltarea sea pe o jumetate de seculu si i se sigilâ in modu legalu ne'ndreptatrea; anulu 1848 dedâ Românilor drepturi politice, dar indata li le si luâ indereptu prin supremati'a magiara. Assemenea de triste suntu si pentru Sasi suvenirile istorice din ambii ani 1791 si 1848; si de aceea Magiarii, stându intre Scilla si Caribda, intre focu si intre apa, nu se provôca nici la un'a, nici la alt'a. — Dupa-ce apoi vine la cele trei personalitati cunoscute, ce trecu de conducatoarele partidei magiare transsilvane si le imputa, ca si ei au voitu a infintiâ o dieta transsilvana pe basa octrouata, numai nu asiá sincera cá cea de fatia, ce o combatu de ilegalu, dice in fine: Ce va sa dica dar intre astfelu de impregiurări, ca Magiarii dorescu cu sinceritate, (?) a se proclamâ si a se asigurâ egal'a indreptatire natiunala, confessiunala si individuala a totoror natiunitatiloru din patri'a nôtra si cu deosebire a Românilor? Ast'a e o frasa si nimicu alt'a. De dieci de ani si acum mai pe urma la a. 1861 in diet'a Ungariei au totu nutritu ei pre natiunitatile nemagiare cu frase si si acum nu s'au potutu retinê a oferî legi frumose in locu de frase frumose (Ori frase frumose in locu de legi frumose? Red. T. R). Români au si intieles'o acest'a. Câci cându Sasulu Rosenfeld vru a se exprime in protocolulu dietalu parerea de reu pentru lipsirea Magiiloru, majoritatea — fara 'ndoiéla cea romanésca — respinse acestu proieptu si luâ simplu spre sciintia comunicatiunea presidintelui. Credemu, ca Magiarii nu voru intielege reu acestu conclusu. Diet'a nu va sa se fatiarésca si nu va celoru ce nu dau fâr' cuvinte, sa le dea iar numai merinde de cuvinte. Diet'a e resoluta, a procede pe calea sea si fâra Magiari. Acesti'a sa simta, ca de ei nu pere lumea! —

○ voce magiara despre nevenirea Magiiriloru la diet'a transsilvana.

Intre cele-ce scriu foile straine asupra acestui obieptu, care din ori ce parte s'aru privi, are insemnatatea sea, e fôrte interessantu a audi si parerea unui jurnalungurescu. „Sürgöny“ intr'unu articulu scrisu de cont. Nicolau Bethlen dice intre altele: „Kol. Közlöny“ si alte foi cauta motivulu principalu alu acestei esiri in partea aceea a rescriptulu regescu, ce vorbesce despre diplom'a leopoldina. Déca patriotii magiari ai Transsilvaniei pe tîmpulu, cându erâ Baronulu Kemény Cancellaru aulicu, aru fi demustratu atât'a a-

lipire de diplom'a leopoldina, prin urmare de autonomi'a Transsilvaniei: de siguru lucrurile aru fi imbracatu alta fatia, decum vedemu c'au imbracatu.

Esirea se pare a avé alta cauza; sa fimu sinceri si sa spunemu dreptu, ca de aru fi fostu in dieta Magiarii si Secuii in majoritate, a nevoia aru ficugetatula esitu. Caus'a probabila dara esirei e aceea, ca Români suntu in mare majoritate in diet'a transsilvana, si acesta majoritate nu vine a se computâ impregiurarei acelei'a, ca regimulu a denumitu 40 regalisti, ci institutiuni ceii democratice din 1848, adica censului de 8 fl. si impregiurarei, ca numerulu Românilor din Transsilvani'a face unu millionu. Acest'a e unu faptu nestramutabilu, si pe temeulu lui Români in diet'a transilvana totdeun'a voru fi in majoritate relativa. Ce erâ mai bine in astfelu de impregiurări? A esî, pentru de a reintrâ dupa câti-va ani, fiindca totusi nu ne vomu lapedâ pe vecia de drepturile nôstre constitutiunale (nu de dreptulu lui Verböczy dîcu, ci de dreptulu celu eternu alu popórelor), ori a se accomodâ dupa sôrte, a se complaná, a negociâ si servâ ce e cu potintia? — Asiá frumosu, adeveratu, dreptu si fâra patima, sine ira et studio, ni se pare ca n'a vorbitu inca in acesta cauza aci o foia magiara. O astfelu de judecata face onóre si capacitati politice si simtiului moralu alu Contelui Nicolau Bethlen!

Sabiiu in 21 Iuliu. Precumu andîmu, proieptulu de adresa, esitu din penele cele maiestre a deputatulu Rannicher si a regalistulu Baritiu, e gat'a, si dupa-ce se va cerne in comitetulu competente, se va tipari, apoi credemu, ca se va impartî pe la toti membrii dietei, se va studiâ din partea acestor'a trei dile si apoi numai se va aduce la citire publica in dieta. — Ni se spune, ca conceptulu e scrisu chiaru si resolutu si ca va multiamî probabilmente pre toti membrii camerei. —

Sabiiu in 22 Iuliu. „M. Sajto“ comentéza cuventulu Esc. Sele Episcopulu Br. Siagun'a tinutu in siedinti'a VII. dietala din ¹⁵/₂₇ Iuliu, in modulu urmatoriu: Iata acest'a este celu d'antâiu proieptu mai mare ce s'au asternutu inaintea dietei transsilvane ceii convocate pe base nôue. Si déca cugetâmu, ca cu ocaziunea infatisiarei acestuia mai vertosu in starea cea incurcata a patriei — despre carea amintesce si oratorulu, cu deosebire din partea acelu barbatu câruia i-au lipsitu atât'a tîmpu drepturile constitutiunale, (? Red.) si pre carele acu lu recunoscemu de oratorele poporulu celui din nou receptu intre barierele constitutiunei, aveamu a ne teme de unele eruptiuni, si póte si de recriminatiuni; deaca cugetâmu, dîcu, ca cu ocaziunea acestei provocâri spunendu-o pe fatia, — ne poteamu teme de unu afectu mai mare: ne potemu simfi mai odichnite spiritele cele ingrijite, linistite simtiemintele inimei nôstre celei turburate, si resfirate umbrele cele ispititoare a le imaginatiunei ceii aprinse vediendu pre conducatoriulu oratoru alu poporulu, pasindu cu atât'a cumpetu si moderatiune. Deie cerulu, cá acesta retinere moderata, cugetulu celu bunu, sa umbreze totdeun'a atâtu pre oratorii poporulu, câtu si pre insusi poporulu, carele nadiuiesce dupa egalitate fratiésca intre ceialalti frati ai sei.“

Sabiiu in 23 Iuliu. Associatiunea transsilvana pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu astadi dupa intrerumperea de o luna din caus'a lipsei membriloru tinu siedintia lunaria. Cu referirea celoru pertractate remanemu datori cititoriloru nostrii pâna pe numerulu urmatoriu.

Sabiiu in 22 Iuliu. „Bucovinei“ se scrie din Sabiiu, ca n'adunările deputatiloru magiari ce venisera la dieta, aru fi fostu si voci, ce aru fi partinitu intrarea in dieta. Cu deosebire sa fia staruitu pentru acest'a oratorulu din Clusiu Simon (regalistu). Episcopulu Haynald sa fia fostu totu tacendu, pâna cându s'aru fi vediutu intetitu prin întrebări directe. —

De pe Muresiu in 19 Iuliu. Trecura doua septemâni, de cându diet'a transsilvana se afla adunata la Sabiiu. Totulu ce se vorbesce între noi, si chiaru între tieranii nostrii, se reduce la dieta, si iara numai la dieta; pentruca sa nu créda cineva, ca acelu poporu, carele s'a sciutu portâ cu atât'a moderatiune si constantia la alegerea

ablegărilor sei, nu s'aru interesá prea multu de acésta dieta. Da, ne interesámu, o spunemu curatu — prea multu de densa, pentru ca ne dóre de patria, si li dorim fericirea din adâncu inimii.

Unu actu numai, ce a venitu innainte cu ocaziunea aceste diete, unu singuru lucru este neexplicabilu innaintea noastră, ne trece de o enigma, pe carea noi nu ni o potemu deslega, si acést'a este neparticiparea fratiloru magiari la diet'a transsilvana, rentórcerea loru acasa chiaru din Sabiuu, din pragulu dietei. Lucru cu atât mai neexplicabilu, cu câtu domnialoru cu ocaziunea alegeriloru deputatiloru se pusera luntre puncte, miscara tóte petrile, spre a scóte o majoritate la dieta. Se vede dara, ca dloru din capulu loculu calculara la nimicirea dietei, si ce ar fi facutu in dieta — decumva esiau in majoritate — cugetara a face afara de dieta vedindu-se in minoritate.

De neamu mai aflá si astadi intr'unu timpu cá celu innainte de an. 48; de n'aru cunosce dloru intogmai cá si noi români, imperativ'a necesitate de infratirea nationalitatiloru transsilvane si complanarea intereselor acelor'a; de n'aru sei dloru prea bine, câte nenorociri se descarca asup'a bieteii nósrre tierisióre prin incordarea, in carea se mai afla inca si pâna astadi natiunile transsilvane; de n'aru fi ayutu si dloru o scóla de vreo 14 ani, in carea sa fia ayutu atâtea ocaziuni spre a se convinge ca timpulu privilegiiloru de a domni o natiune preste alt'a au espiratu; de n'amu fi fostu noi Români totdeun'a loiali catra densii, nimicu mai multu pretindendu de cátu „dreptatea“; de n'aru cunosce d-loru tóte aceste; de li s'aru fi facutu nedreptate numai catu e negru subtu unghia, o mai repetim inca odata, diu nu ni aru fi venitu portarea d-loru atât de curiosa, si chiaru neexplicabila.

Noi credemu, — si suntemu convinsi, ca deputatii români au plecatu la dieta cu acelu mandatu scrisu in inimile loru, a uita tóte nedreptátile trecutului, a uita tóte, pentru revivierea natiunii loru si a díce fiiloru sororiloru natiuni: „Fratiloru! Veniti se aruncámu unu velu preste tóte nedreptátile aceluia, in catu sa apuna, pentru totdeun'a pâna si suvenirea acelora; veniti sa facemu o legatura tare, carea sa dure die in eternu, — legatur'a fratietatei cei adeverate, ce-si are de basa „caritatea“, si pe carea perfidia sa n'o mai póta rumpe, dupa cum a ruptu pe acea incheiata la Esculeu, intre ducii nostri strabuni de odata: Gelu si Tohutumu.“ Insa ne vedemu siliti a crede, ca fratiloru unguri nu multu le pasa de acestea, ei-si retragu si astadata mân'a fratiésca pe care noi o doriamu tare de multu. Nu sum versatu in politic'a cea misterioasa, nu cercu a cunosce planurile fratiloru magiari, n'amu nici darulu profetiei, dar-mi vine a crede, ca d-loru de si politici mari, n'au potutu lucrá nici decumu in interesulu poporulu magiaru; celu putinu amu auditu tanguii chiaru din gur'a mai multoru unguri in contr'a acestei portari.

Ce voru face fratii magiari dupa a dóu'a alegere, e treb'a d-loru; atât'a numai, ca deocamdata tacite-ne spusera verde si curatu, ca unde ne aflámu si cum stámu? Intru adeveru siodu lucru! Numai de cátu dupa esirea diplomei din 20 Octobre 1860, — pe candu bine scim cu totii — deslegându-se cumu amu díce — limbile ómeniloru, strigându si Români dupa dreptate, dupa drepturi, fara de care o natiune cá atare nu póte traí, cerendu cu deosebire respectarea limbei române, fratii magiari ne indreptau sa asteptamu pâna la dieta; dá pana la dieta, cáci numai acol'o e loculu, díceau d-loru, de apretinde cineva lucruri, ce taia in dreptulu publicu. Ei bine, asteptaremu, cáci ce amu fi si potutu facea alt'a? Acú iata ca cându venim la dieta, d-loru lasa aci o escusatiune oresi care inscristu, si cu atât'a se departa toti intr'o parte si alt'a.

Fratii magiari, dupa cumu cam intielegemu de prin jurnalele dloru, vreau sa aduca la indoiéla validitatea dietei, si asiá prin urmare chiaru si inarticularea natiunii si a confessiuniloru nósrre inca sa o dispute, din caus'a — dupa cumu dícu d-loru, — pentru ca reprezentantii magiaro-seci nu iau parte la dieta. Se póte ca asiá aru fi, cându diet'a aru fi convocata dupa nationalitati, ori cându s'aru mai aflá prela noi inca si vreunu votu curiatu; de óre ce inse acestea nu stau, urméza ca absentia mentionatiloru nu detrage nimicu din puterea dietei. Fratii magiari, cari buciama cuventulu de

libertate si tolerantia in lume, se retragu a participá la o dieta, ce are a inaugura pre o natiune numeroasa, ce a suferitu seculi fara nici o dreptate; ei se sfiescu a subscrie actulu de inarticularea natiunii române si a confessiuniloru ei.

Lasámu dara, cá lumea sa fia judecatóre drepta intre noi.

De lângá S a b i u 18 Iuliu.

Pré Onorate Domnule Redactoru!

In diuariulu Domniei Vóstre „Telegrafulu Romanu“ nr. 58 citii unu articulu cu datulu 11 Iuliu a. e., unde nu sciu cine lauda pre fratii Sasi dintr'o comuna nenumita cu aceea: ca i-a veditu din carutia cându a trecut pe acolo, si diendu adunati in giurulu notariulu loru, carele citea diurnale; eara pre noi Români ne intréba: ca óre aflare-aru si'n vr'o comuna de ale nósrre o astfelu de privelesce multu placuta? Aflare-aru si intre Români asiá individi, cari sa le citésca si sa le spuna si loru câte ce-va din diurnalele nósrre natiunale, macar acum'a cându barbatii cei mai bravi si eminenti din patria-ne s'au adunatu spre a consultá la olalta despre sórtea eii fiitóre? etc.

La aceste intrebári pré importante mi iau indrasnire a-i respunde D-lui intrebatoriu, si dícu: Fi convinsu, Domnule! ca nu numai compatriotii nostri Sasi si Unguri pe tempulu de acumú citescu si au individi de acei'a, cari sa le spuna câte o noutate din diurnale, ci si noi Români, luându afara acele comune, unde Români spre dáun'a si rusinea loru mai tinu si acumú nisce notari neromâni, carii iau din lad'a alodiale câte 20-30 fi. v. a. si-i dau totu numai pe gazete magiare si germane. Numai acolo Domnule! credu ca vei aflá diurnale române ne citite, si unde pâna in tempulu presentu nu s'au nascutu nice unu románu inca cu sânge caldu cátra naintarea si civilizatiunea poporulu nostru, dar' aiurea nu potu crede; cáci eu sciu fórté multe *) comune atâtu politice câtu si bisericesci cu preotii, invetiatorii si notarii in frunte, ca suntu prenumerate la diurnale române si le citescu cu fórté mare zelu atâtu ei singuri, câtu si inaintea poporulu de rendu cá si acelu notariu satescu, pre carel'ai veditu D-ta in utilita.

Apoi D-le!, credu ca nici D-ta nu vei póti dela poporulu nostru románu ce-va preste fire, adeca: cá sa citésca cárti si diurnale si cá sa fia intocmai asiá de civilisatu cá acele popóre, care cu sute de ani inaintea poporulu nostru románu au fostu libere a se cultivá!! Óre n'au facutu Români nostrii destulu sporu in cultura numai acumú de vr'o cáti-va ani incóce? Eu dícu c'au facutu, si de voru fi liberi si pe venitoriu, atunci credu ca preste putini ani si poporulu nostru va fi altulu; numai inca un'a-lu impedece si-lu va mai impedece dela inaintare, s e r a c i ' a; ast'a-i caus'a impedeatóre, de Români nu citescu cárti si diuare in tocmai cá Sasi, si cátu se va radica acestu reu, atunci tóte voru merge spre bine.

Cu acestea suntu Alu D-ei Vóstre plecatu

Unu sateanu románu.

Varietati si noutati de di.

(Bibliografia.) In tipografi'a diecesana au esitu de sub tipariu **Gramatic'a romana** pentru classeele Gimnasiale inferioari, de Gavriile Munteanu directoru si profesoru in gimnasiulu confessionale romanu din Brasiovu; editiunea a dóu'a conformata la ortografi'a adoptata de Asociatiunea literaria din Sabiuu.

Vomu reveni asup'a acestui opu, — de ne va iertá cum-va nemilós'a politica.

(Literariu.) Tocmai priimiramu „Amiculu Familiei“ pe cea d'antaiu jumetate a lunei Iuliu, care cuprinde nrmatórele:

- 1.) Pentru ce nu este curierulu.
- 2.) Opiniunea publica.
- 3.) Ceva de pretutindenii.
- 4.) Botanic'a (poema)
- 5.) Pictur'a si sculptura.
- 6.) Santulu negru. Romans adeverate.
- 7.) Fieile Populului (urmare).

*) Deie Domnedieu cá sa fia asiá; noi insa mai mltu credemu ochiloru, decâtu urechiloru. (Red.)

8.) Inventiuni utile

9.) Catra Pianisti.

(**Filantropia**). Reuniunea femeilor române din Lugosiu in 1. si 8 Augustu c. n. va dá doua baluri pentru ajutorarea studintilor lipsiti.— O fapta prelaudabila si demna de imitare!

(**Consumulu desugari in Austri'a**). In monarchi'a austriaca se trece pe anu 1500 milioane sugari de tote sortele, si Vienn'a singur'a consuma pe anu 60 milioane. Ce de bani in ventu!

(**Furtusiodu**). Unui professoru din Vienn'a ii furã servitorulu studiele cele scrise si le vendu la unu sfãrnãru. Fericitul professoru, care n'avu altu ce-va, ce sa-ifuie servitorulu! Cãti toti va fi avendu in lume!

(**Processu de pressa**). Fõia umoristica „Figaro“ din Vienn'a fu sequestrata, si redactorulu eii datu in judecata pentru vatemarea celor sfinte, cãci adusesse unu cadru: „Botezulu Romãnilor“ (adica inarticulãrea lorã cá natiune).

(**Thiers despre Austri'a**). Lui „Botschafter“ i se scrie din Parisu, ca renumitul istoricu si barbatu de statu Thiers, in tote epistolele se se declara in modulu celu mai frvoritoriu si cu entusiasm nefatãritu despre institutiunile cele liberale ale Austriaci. Pãn' acum, dõce corespundintia amintita a lui „Botschafter“ erã Proudhon acel'a, care pre Austri'a intineritã o laudã cá pre celu d'antãiu statulu Europei; astadi totu asemenea judeca Thiers, o admiratiune din doua pãrti atãtu de opuse de siguru e sincera si cu atãta e mai mare onõrea de a o castigã.

Principatele romane unite.

Colonelulu Calinescu, acel'a care spre onõrea Romaniei infrãnse pre Polonii ce calcara cu despretiu condamnabilu unu pamentu strainu, si neutralu se vede nevoitu, a publicã in „Buciumalu“ o epistola si a aperã onõrea armatei romãne de atacurile chiaru ale patriotiloru eii: ca n'aru fi fostu gat'a de bataia, ca n'aru fi avutu capse si cartusie, ca puscile soldatiloru aru fi de pe timpurile imperatesei rusesi Ecaterin'a s. a. Bravulu soldatu incheia remarcabil'a-si epistola asiã: Ne marginimũ dãra a declarã, ceea ce tier'a intrãga cunõsce, ca, gratia Domnitoriulu nostru si ministeriulu, fidelele interpretu alu patrioticelor simtiemente ale Mariei Sef, armat'a nõstra, ori-care i-ar fi destinulu ei in viitoriu, astadi chiaru este astfelu organizata si indiestrata cu tote cele trebuinciose, in cãtu põte intrã indata in campania. Nu trebuie multa iscusintia si nu e greu pentru ori si cine a vedã acest'a. Acei ce o contesta, acei ce calumniaza, suntu interressati d'anu o vedã si a nu o cunõsce. Cum aru fi si astfelu, cãndu de-la antãia nõstra lovire cu band'a armata a calcatoriloru teritoriulu nostru, ei erau cu ãnima si cu spiritulu in rondurile lorã?“—

Dãca potemu dá crediamentu corespundintiei unei foi viennese datate din Galati, — cu tote ca multe din aceste corespundintie mai multu dõra decãtu ori care altele adescori suntu minciuni faurite spre vreunu scõpu nesinceru— in Turci'a mai suntu multe bande de Poloni, care stau gat'a si ascõpta numai ocaziunea cea mai potrivita de a se stracurã in Poloni'a. —

Refusele de contributiune, precumu spre mare parere de reu trebuie sa ne convingemu din di in di, durãza inca si acumu, si deslegarea cestiunei: cu dreptu ori fãra dreptu? pentru noi devine mai cu nepotintia. Atãta in sa credemu, ca potemu afirmã, ca cei-ce cautã vin'a toturoru reledorã in gubernu, gresiescu; cãci acelea este mai adunci, si adica dupa dupa parerea nõstra in defectuositateã conventiunei. —

Caus'a russo-polona

dupa, „Independãnce belg.“ sta acum asiã: Napoleõnu e de parere, ca sa nu mai negocieze cu Russi'a, ci sa rumpa referintiele diplomatice, sa se gate de resboiu si sa-lu si n'cãpa, dãca se voru oblegã celelalte doua poteri, ca-lu voru sprijini. Ear dãca acestea aru crede, ca inca n'a sositu tempulu pentru pasulu acest'a estremu, atunci apoi sa se n'cunoscintieze Russi'a, ca conditiunile eii nu se potã primi si ca sa precugete bine urmãrile, — unu pasu, ce aru semená multu cu unu ultimatu. Dupa aceste negociati-

uni se redigã in cabinetulu francesu o nota, carea fãra de a declarã rumperea pe fatia, totu sta neclãtita pe cele siese puncte.— Altu proieptu, esitu din cabinetulu austriacu, cuprinde totu cam aceleasi, dar discute respunsulu rusescu, va sa dõca lasa usi'a negociatiuniloru deschisa. Inca nu se scie, care proieptu va fi primitu. —

Pe de alta parte iarasi citim, ca cabinetulu rusescu, mai cu sãma in urm'a declaratiuniloru Contelui Rechberg, se vede aplecatu la concessiunile pretinse de cele trei poteri.

Luptele din Poloni'a tiu rost; mesurile din ambele pãrti devinu totu mai stricte.

Nr. 33—3 Concursu.

1. In urmarea intimatulu inaltulu maritulu Consiliu Locofientatoru ungurescu din 2 Augustu 1862. Nr. 49,173 se deschide concursu pana in 10 Augustu a. c. pre stati'a invetiatorãscã din Chizdi'a pre langa emolumentele 52 fi. 50 xr. v. a. $\frac{1}{2}$ jughere de gradina, $1\frac{3}{4}$ de fenatia, 15 chible de grãu si 15 de cucurudiu, 50 puncti de sare, 50 puncti de clisa, 9 puncti de lumini, 9 stangeni de lemne, si cortelu liberu.

2. Totu in intielesulu mai susu laudatulu intimatu se deschide concursu pana la 10 Augustu pre stati'a invetiatorãscã din Zabaltiu cu emolumentele anuale 73 fi. 50 xr. v. a., 3 jughere de aratura, $\frac{1}{2}$ jughere de gradina, 16 chible de grãu, 20 chible cucurudiu, 50 puncti sare, 100 puncti clisa 15 puncti de lumini, 8 stangeni de lemne, si cortelu liberu.

3. Totu in intielesulu aceluasi inaltu intimatu se deschide concursu pana la 12 Augustu a. c. pre stati'a invetiatorãscã a Radmanestiulu pre langa emolumentele 73 fi. v. a. 3 jughere de aratura, $\frac{1}{2}$ jughere de gradina, 12 chible de grãu, 20 chible de cucurudiu, 50 puncti sare, 100 puncti de clisa, 15 puncti lumini, 8 stangeni lemne, cortelu liberu.

Doritorii de a cuprinde aceste posturi se indrepta a-si tramite recursele se cavutiõse timbrate, si prevediute ce Extractu de botezu, cu Documente despre capacitate, despre servitiulu de pana aci, si despre portarea sea politica si morala.

Lippo va 10 Iuliu 1863. Ioann Tivara m. p. Prot. distr. si Inspectoru scolaru.

34—1 Edictu.

Alessandru Ben'a de religiunea gr. res.— din Comun'a Pianu de josu, scaunulu S.-Sebesulu, aprõpe de doi ani de dilõ si-a parasitu cu necredintia pre legiuit'a sa socia Rachil'a nascuta Constantinu Tincu din Sabesiu; asiã prin acest'a se citãza pana in 18 Augustu 1864 a se arãta inaintea subinsenmatulu scaunu protopopescu, cãci altmintrelea si fãra de elu-amesuratu SS. canõne-se va face destulu cererei suplicantei. —

Scaunulu protopopescu greco-resaritenu. S.-Sabesiu in 16 Iuliu 1863.

Ioann Tipeia m. p. Protopopu.

Preturile de piatia din Sabiu in 23 Iuliu 4 Augustu 1863. *)

	fi.	xr.
Grãulu de frunte mesur'a (Metzen)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de cõda „	3	7
Secar'a mesur'a	1	93
Ovesulu de frunte mesur'a	1	60
„ „ midilocu „	1	53
„ „ cõda „	1	47
Cucuruzulu mesur'a	1	87

*) Fiindu recurati din Banatu, credemu ca facemu unu servitiu cu impartãsi-rile acestea oficiose mai cu sãma in timpurile ceste fatale pentru multe tinuturi. (Red.)

Burs'a din Vien'a in 4 Augustu 23 Iuliu 1863.	
Metalicele 5%	76. 20.
Imprumutulu nat. 5%	82. 05
Actiile de banca	797.
Actiile de creditu	191. 50
Argintulu	110. 75
Galbinulu	8. 34